

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I
HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
GRAD ZAVIDOVIĆI**

Broj: 02-11-1421 /23
Dana: 06.06.2023. godine

**SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
GRADA ZAVIDOVIĆI ZA PERIOD 2024. - 2026. GODINE**

**Obradivač,
Služba za upravu finansija,
budžet i trezor**

I UVOD

U skladu s Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine pripremljen je dokument Smjernice i ciljevi fiskalne politike za period 2024.-2026. godine što ima za cilj projekciju prihoda i primitaka i rashoda i izdataka za pripremu budžeta fiskalne 2024. godine, a pri njihovoj izradi korištene su srednjoročne projekcije, godišnje procjene prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka.

Ovaj dokument treba da odražava uticaj svih aktuelnih procesa iz okruženja, sa aspekta mogućeg uticaja na fiskalni kapacitet Grada Zavidovići, kao i da poboljša koordinaciju između Gradonačelnika i potrošačkih jedinica, kao i drugih korisnika budžetskih sredstava, u 2024. godini. Pored navedenog Smjernice i ciljevi fiskalne politike Grada Zavidovići za 2024. godinu definišu i početna budžetska ograničenja za korisnike budžeta.

Smjernice su dokument koji određuje finansijsku stranu Grada u godini za koju se donose, ali i za godine koje slijede. Svrha smjernica je da ukaže na početne stavove za iduću godinu i budžetske prioritete u idućim godinama sa naglaskom da prijedlog budžeta može biti drugačiji, jer se mora uzeti u obzir niz faktora koji mogu utjecati na određene situacije u razdoblju formulacije prijedloga budžeta.

Smjernice imaju karakter preporuka za primjenu politika i strateških dokumenata prilikom planiranja budžeta i DOB-a, a cilj im je da osiguraju realan, sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda i izdataka, čime se postiže provođenje sveukupnih aktivnosti u koncipiranju uravnoteženog okvira prihoda i primitaka i rashoda i izdataka.

Smjernice pokrivaju sljedeće ključne oblasti:

- projekcija prihoda i primitaka Budžeta Grada Zavidovići,
- makroekonomska pozicija i pretpostavke,
- strateške ciljeve,
- potrošnja u budžetu Grada Zavidovići,
- rizici.

II PROJEKCIJA PRIHODA I PRIMITAKA BUDŽETA GRADA ZAVIDOVIĆI

Ukupni prihodi i primici u Budžetu Grada Zavidovići u 2023. godini planirani su u iznosu od 14.676.779,41 KM, ostvareni prihodi i primici u 2022. godini iznose 14.260.213,00 KM.

Prihodi i primici za 2024. godinu procjenjuju se u iznosu od 15.151.005,00 KM.

U tabeli koja slijedi navedene su projekcije prihoda i primitaka za Budžet Grada Zavidovići za period 2022. - 2026. godine.

Projekcija prihoda za Grad Zavidovići za period 2022.-2026. godinu

		Ostvareno 2022.	Plan Budžeta 2023.	Projekcija 2024.	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.
I	POREZI	8.073.924,00	8.238.440,00	8.946.005,00	9.781.403,00	10.610.500,00
1	Indirektni porezi sa Jedinstvenog računa	5.532.208,00	5.552.240,00	5.819.955,00	6.310.853,00	6.750.000,00
2	Porez na dohodak	1.636.644,00	1.690.350,00	2.035.000,00	2.300.000,00	2.600.000,00
3	Porez na dobit	27,00	1.800,00	1.000,00	500,00	500,00
4	Porezi građana	905.042,00	994.000,00	1.090.000,00	1.170.000,00	1.260.000,00
5	Ostali porezi	3,00	50,00	50,00	50,00	

II	NAKNADE I TAKSE	1.290.793,00	2.074.952,00	2.000.000,00	2.100.000,00	2.150.000,00
1	Naknade i takse	1.290.793,00	2.074.952,00	2.000.000,00	2.100.000,00	2.150.000,00
III	NOVČANE KAZNE	238.976,00	732.167,62	705.000,00	705.000,00	705.000,00
1	Novčane kazne	38.857,00	3.200,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
2	Ostali prihodi	200.119,00	728.967,62	700.000,00	700.000,00	700.000,00
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Ostali neporeski prihodi			0,00	0,00	0,00
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	4.140.643,00	2.073.218,79	3.000.000,00	3.200.000,00	3.500.000,00
1	TRANSFERI	4.140.643,00	2.073.218,79	3.000.000,00	3.200.000,00	3.500.000,00
VI	KAPITALNI PRIMICI OD PRODAJE STALNIH SREDSTAVA	515.877,00	1.558.001,00	500.000,00	500.000,00	400.000,00
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	14.260.213,00	14.676.779,41	15.151.005,00	16.286.403,00	17.365.500,00

U tabeli koja slijedi, dat je pregled Budžeta Grada Zavidovići po potrošačkim jedinicama za 2023. godinu i projekcija Budžeta Grada Zavidovići po potrošačkim jedinicama za 2024. godinu – kao početna budžetska ograničenja za potrošačke jedinice za 2024. godinu.

Početna budžetska ograničenja za potrošačke jedinice za 2024. godinu

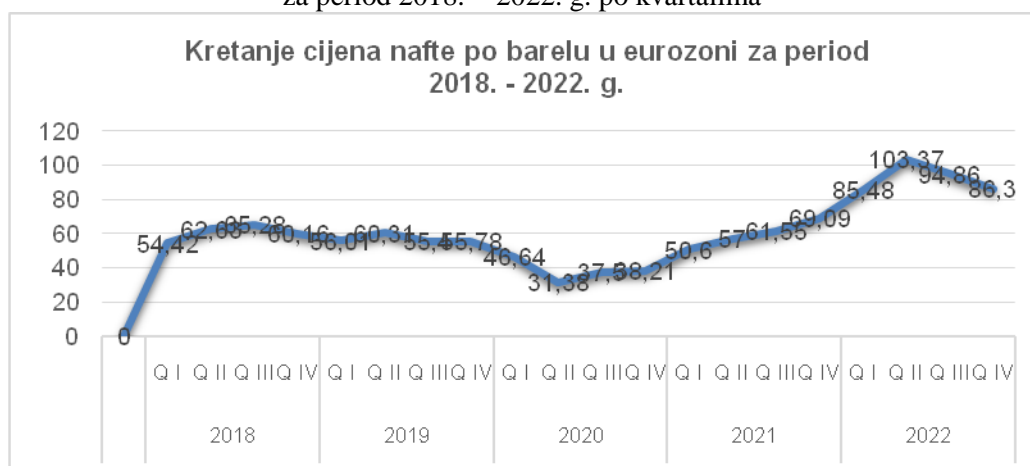
razd.	glava	naziv potrošačke jedinice	2023.	%	2024.
			iznos	%	iznos
11	11201	Stručna služba Gradskog vijeća	348.600,00	2,38	359.863,71
12	12202	Služba za internu reviziju			
13	13203	Stručna služba Gradonačelnika	4.503.606,43	30,69	4.649.123,74
13	13204	Služba za upravu privrede, lokalni razvoj, infrasrukt. i međunar. saradnju	3.805.218,79	25,93	3.928.170,30
13	13205	Služba za upravu finansija, budžet i trezor	117.192,67	0,80	120.979,32
13	13206	Služba za upravu poljoprivrede, vodoprivrede i komunalnih poslova	1.327.000,00	9,04	1.369.877,07
13	13207	Služba za upravu geodetskih, imovinsko-pravnih poslova i urbanizam	393.039,52	2,68	405.739,13
13	13208	Služba za upravu društvenih djelatnosti, pitanja boraca i opću upravu	3.758.122,00	25,61	3.879.551,75
13	13209	Služba za upravu civilne zaštite	344.000,00	2,34	355.115,08
14	14210	Općinsko pravobranilaštvo	10.000,00	0,07	10.323,11
15	15211	Tekuća budžetska rezerva	70.000,00	0,48	72.261,79
Ukupno:			14.676.779,41	100	15.151.005,00

III MAKROEKONOMSKA POZICIJA I PRETPOSTAVKE

Nakon pada globalne ekonomske aktivnosti kao posljedice pandemije COVID 19, 2021. godina ostati će zapamćena kao godina oporavka, ali i godina rasta političkih napetosti između Rusije i Zapada. Velika politička i siguronosna kriza na istoku Europe eskalirala je u sukob između Rusije i Ukrajine, uzrokujući disbalans na globalnom tržištu energenata. Već u 2021. godini dolazi do narušavanja ravnoteže na tržištu energenata, prekomjerni zahtjevi na strani tražnje kojoj ponuda nije bila u stanju odgovoriti, odrazili su se na rast opće razine

cijena. No, otvaranjem ratnog sukoba i uvođenjem sankcija ruskom energetske sektoru energetski problemi poprimaju teži karakter. Obzirom da je Rusija drugi najveći izvoznik nafte u svijetu, sankcije na izvoz u EU dodatno su smanjile ponudu nafte i utjecale na rast cijena. Budući da se naftom i naftnim derivatima trguje u američkim dolarima, vrijednost eura u odnosu na američki dolar je oslabila, stoga je i deprecijacija kursa eura dodatno je doprinijela inflaciji. U nastavku dat je grafički prikaz kretanja cijena Brent sirove nafte po barelu u eurozoni za period 2018. - 2022. g. po kvartalima.¹

Grafikon 1: Kretanja cijena Brent sirove nafte po barelu u euro zoni za period 2018. - 2022. g. po kvartalima²

Izvor: European Central Bank; Obrada FMF

Prema prvim procjenama Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine³, Bosna i Hercegovina je u 2022. godini ostvarila realni BDP prema rashodovnom pristupu u visini od 37,5 mlrd. KM, te je u odnosu na prethodnu godinu ostvarila realni rast od 4%. Ukoliko promatramo strukturu BDP – a prema rashodovnom pristupu primjetan je pozitivan trend rasta potrošnje stanovništva i bruto investicija (4,9% i 12,7% u odnosu na prethodnu godinu), što je posljedica rasta zaposlenosti i plata. No, rast domaće potražnje uvijek rezultira jačom uvoznom komponentom što uz nedovoljan rast izvoza nema pozitivan efekat na rast BDP, budući da je uvoz roba i usluga odbitna stavka u strukturi BDP –a i negativno doprinosi rastu. Potrošačke cijene u 2022. godini u BiH bilježe skokoviti rast, a inflacija doseže svoj maksimum na godišnjem nivou u mjesecu oktobru sa stopom od 17,4%, nakon čega usporava. Prosječna godišnja inflacija na nivou BiH u 2022. g. iznosila je 14%. Najviši rast cijena na godišnjem nivou bilježe odjeljci: Prijevoz 25,4%, te Hrana i bezalkoholna pića 21,4%.⁴ Grafičkim prikazom u nastavku predstavljen je trend kretanja prosječnih stopa inflacije u BiH u za period 2018. – 2022. g.

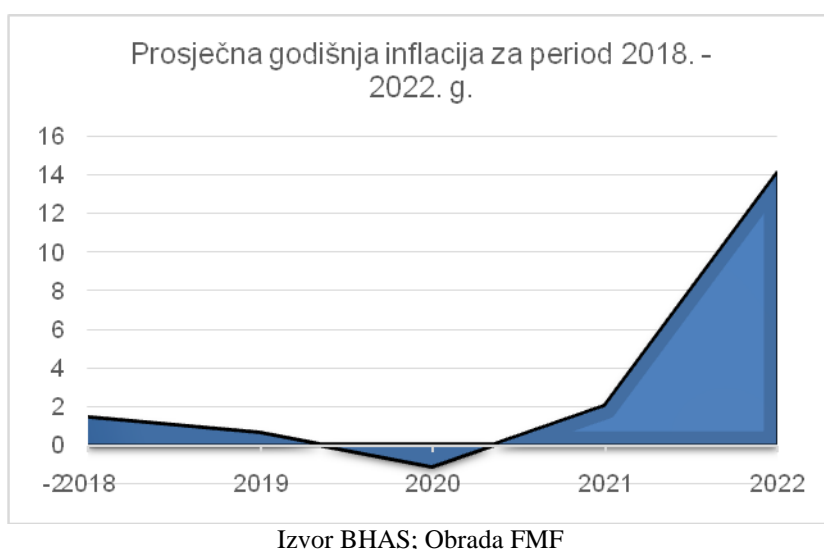
Grafikon 3: Prosječna godišnja inflacija za period 2018. – 2022.g.

¹Cijene iskazane u eurima (kurs na dan 04.05.2023. 1 EUR =1,1043 USD)

² Podaci o kretanju cijena preuzeti sa web stranice <https://sdw.ecb.europa.eu/>

³ BHAS: Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, kvartalni podaci, od 30.03.2023. god. (prema lančano povezanim vrijednostima u cijenama 2015.)

⁴ BHAS; Tematski bilten br.9.; Indeks potrošački cijena u BiH 2022. g.; Sarajevo 2023. g.

U nastavku teksta, tabelarno i grafički predstavljene su glavni makroekonomski parametri Federacije BiH za period 2019. – 2022. g. te projekcije za tekuću godinu i srednjoročno razdoblje.

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH 2019.-2022. g. (u %)

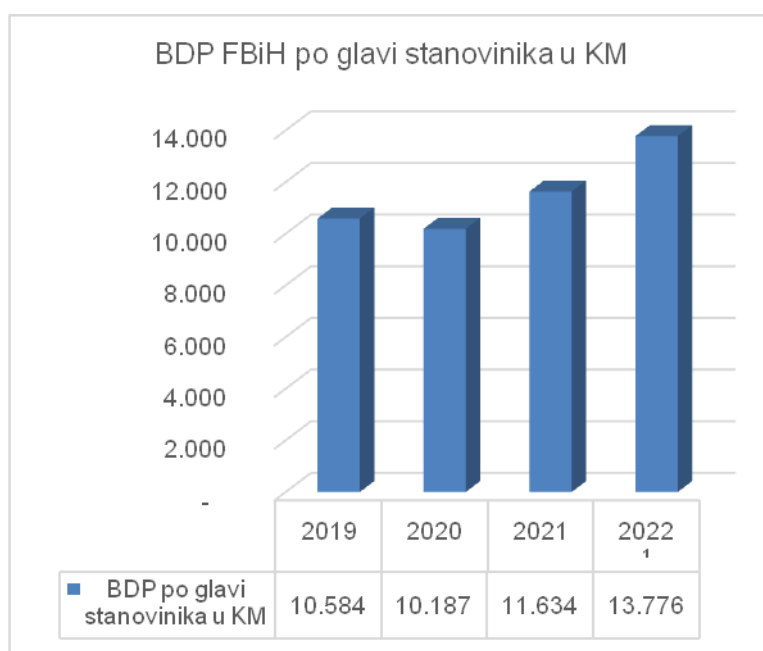
Makroekonomski indikator	2019	2020	2021	2022
BDP realni rast	2,8	-3,6	8,1	3,9
Index industrijske proizvodnje	-2,8	-5,9	9,8	1,2
Index potrošačkih cijena	0,6	-0,9	2,1	14,9
Izvoz roba	-3,7	-9,8	39,3	26,5
Uvoz roba	4,4	-15,7	29,5	34,8
Pokrivenost uvoza izvozom	55	58,8	63,3	59,4
Stopa registrovane nezaposlenosti	37,1	38,2	37,2	35,1

Izvor: Podaci FZS, obrada FMF

Prema posljednjim raspoloživim podacima procijenjena vrijednost BDP- a Federacije BiH (lančano povezane vrijednosti u cijenama 2015) iznosi 22,9 mlrd. KM i viša je za 3,9% u odnosu na prethodnu godinu. Najznačajniji realni rast bruto dodane vrijednosti u odnosu na prethodnu godinu zabilježen je sljedećim područjima: Informacije i komunikacije 13,3% te Trgovina na veliko i malo; Prijevoz i Djelatnosti pružanja smještaja i hrane od 7,8%. Pad od 0,8% zabilježen je u području: Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov.⁵U nastavku izvještaja ispod teksta grafički su prikazane vrijednosti BDP- a FBiH po glavi stanovnika za period 2019. – 2022. g.

Grafikon 5: BDP FBiH po glavi stanovnika u KM 2019. - 2022. g

⁵ FZS; Tromjesečni BDP, IV tromjesečje 2022. g., Broj: 10.3.4.; Sarajevo, 31.03.2023. g.

Izvor: FZS, obrada FMF

Indeks obima *industrijske proizvodnje* u FBiH za period I-XII 2022. g. u odnosu na isti period prethodne godine bilježi rast od 1,2%. Industrijska proizvodnja bilježi rast u svim oblastima, izuzev oblasti: Energija gdje bilježi pad od 10,4%. Najviši rast na godišnjem nivou ostvaren je u oblasti: Kapitalni proizvodi od 10,2%. Promatrano prema područjima i oblastima KD 2010, za isti promatrani period pad bilježe područja djelatnosti: Vađenje rude i kamena od 6% i Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom od 11,7%, a rast: Prerađivačka industrija od 4,7%.⁶ U nastavku izvještaja ispod teksta linijskim dijagramom predstavljene su godišnje stope promjena obima ukupne industrijske proizvodnje za period 2019. - 2022. g.

Grafikon 6: Godišnje stope promjena obima ukupne industrijske proizvodnje 2019. - 2022. g.

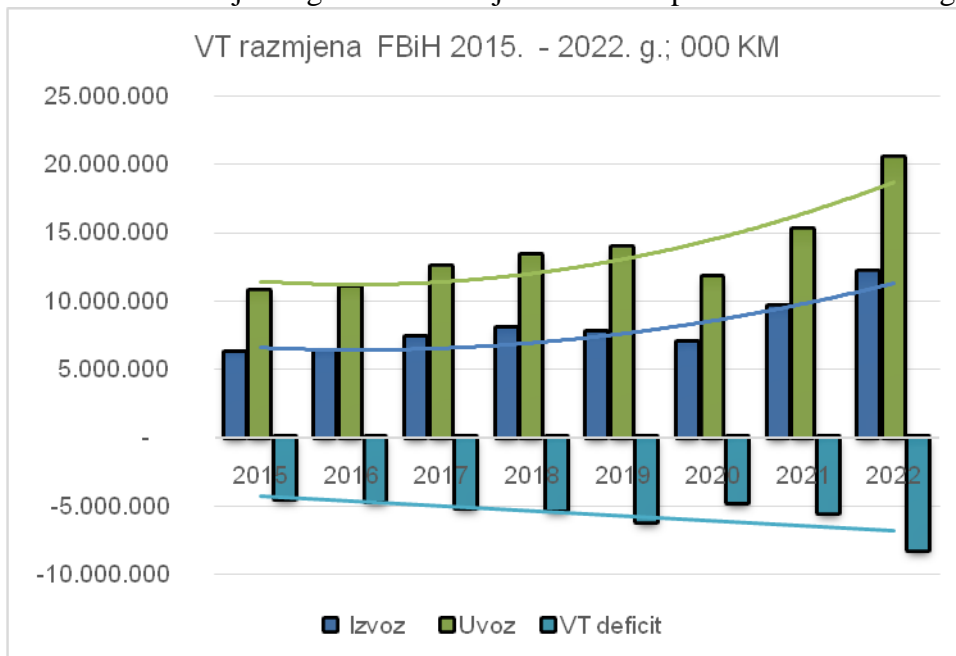
Izvor: FZS, Obrada FMF

U 2022. g. ukupan **izvoz** u FBiH iznosio je 12,1 mlrd KM, dočim je ukupan **uvoz** iznosio 20,4 mlrd KM. Prema godišnjoj analizi izvoz je porastao za 26,5%, a uvoz za 34,8%. Ovakav rast najvećim dijelom je rezultat visokog rasta cijena u 2022. godini. Vanjskotrgovinski deficit iznosio je 8,3 mlrd KM i viši je u odnosu na prethodnu godinu za 49%. Pokrivenost uvoza

⁶ FZS: Indeksi obima industrijske proizvodnje za 2022. g. ; Revidirani podaci; Br.:9; Objava 03.03.2022.

izvozom iznosi 59,4% i manja je u odnosu na prethodnu godinu za oko 3,9% p/p.⁷Najveći izvozni partneri Federacije BiH su Njemačka i Hrvatska, a uvozni Italija i Njemačka. U nastavku izvještaja grafički je predstavljen uvoz, izvoz te vanjskotrgovinski deficit Federacije BiH za period 2015. - 2022. g.

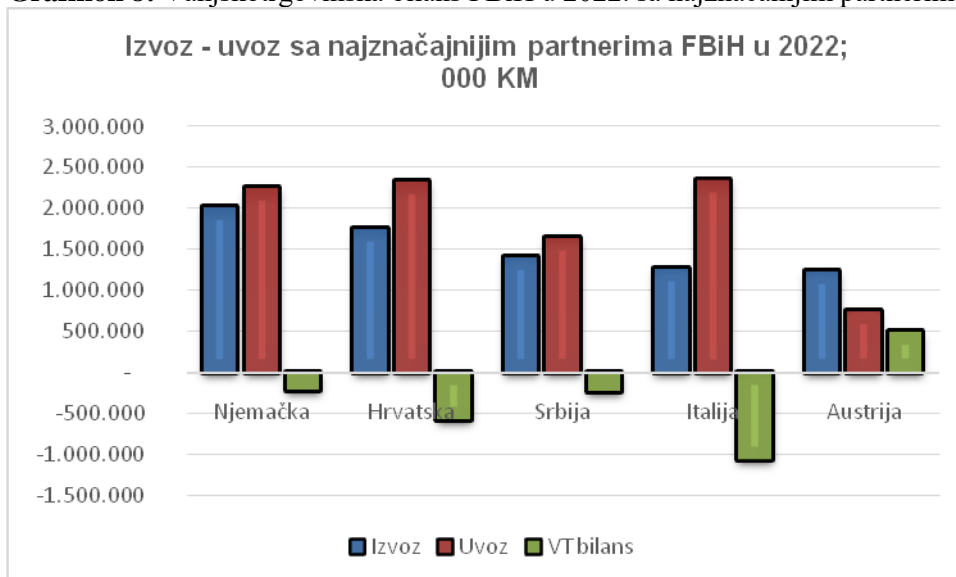
Grafikon 8: Vanjskotrgovinska razmjena FBiH za period 2015. - 2022. g.

Izvor: FZS, obrada FMF

Ispod teksta u nastavku izvještaja stupčastim dijagramom predstavljen vanjskotrgovinski bilans Federacije sa 5 najznačajnijih partnera u 2022. godini. Vanjskotrgovinski suficit od dolje prikazanih partnera Federacije BiH ostvaren je jedino u razmjeni sa Austrijom, dočim je najviši deficit zabilježen u trgovinskoj razmjeni sa Italijom.

Grafikon 8: Vanjskotrgovinska bilans FBiH u 2022. sa najznačajnijim partnerima

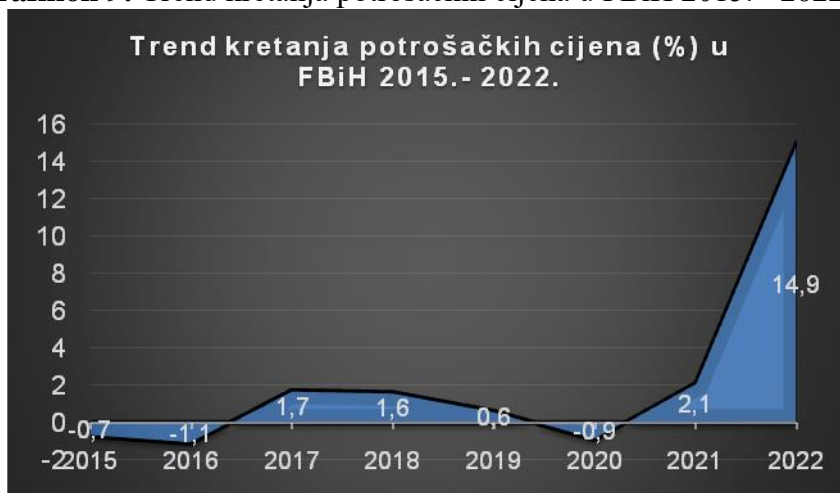

Izvor: FZS, obrada FMF

⁷FZS: Robana razmjena sa inozemstvom; broj: 16.1.12.; Objava 20.1.2023.

Nakon deflacije u 2020. g, u 2021. g. **inflacija** je startala sa prosječnom godišnjom vrijednošću od 2,1%. U oktobru mjesecu 2022. g. doseže svoj vrhunac sa rekordnom stopom na godišnjem nivou od 19,1%. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku prosječna godišnja inflacija u 2022. godini iznosila je 14,9%.⁸ Ispod teksta grafički je prikazan trend kretanja potrošačkih cijena u FBiH 2015. – 2022. g.

Grafikon 9: Trend kretanja potrošačkih cijena u FBiH 2015. - 2022. g.

Izvor: FZS, obrada FMF

U nastavku izvještaja tabelarno su predstavljeni indeksi potrošačkih cijena po odjeljcima Klasifikacije lične potrošnje prema namjeni (COICOP)⁹ na godišnjem nivou u 2022. godini.

Tabela 3.Indeksi potrošačkih cijena po odjeljcima Klasifikacije lične potrošnje prema namjeni na godišnjem nivou u 2022. g.

Odjeljak	2022/2021
Hrana i bezalkoholna pića	21,6
Alkoholna pića i duhan	1,9
Odjeća i obuća	-6,6
Stanovanje voda el.energija plin i dr.energenti	19
Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	9,1
Zdravstvo	2,8
Prijevoz	24,8
Komunikacije	-0,1
Rekreacija i kultura	6
Obrazovanje	1,8
Restorani i hoteli	9,2
Ostala dobra i usluge	6

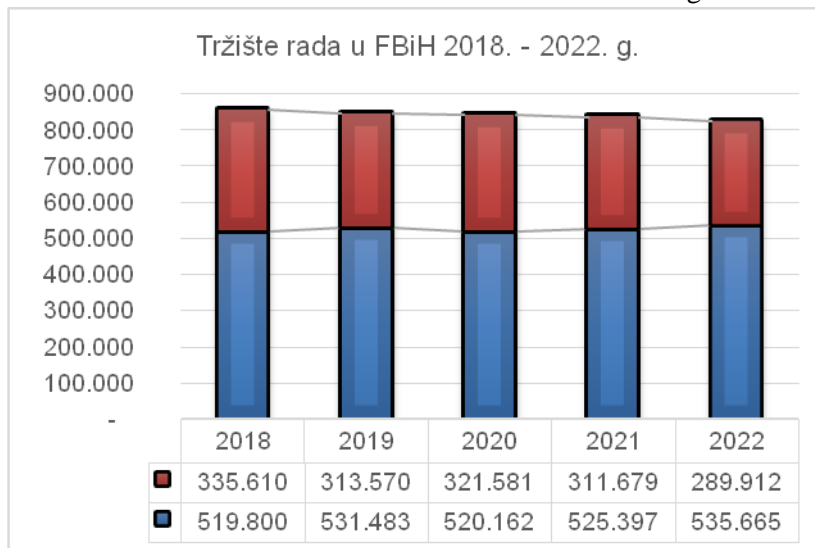
Izvor. FZS, obrada FMF

⁸ FZS: Indeksi potrošačkih cijena; Decembar 2023.: Broj: 7.1.12.; Sarajevo,Objava, 20.01.2023. g.

⁹ COICOP – Classification of Individual Consumption by Purpose

Analiza **tržišta rada** u FBiH ukazuje na rast prosječnog broja zaposlenih od 2% u 2022. godini, te na pad aktivnog stnovništva od 1,4%, i pad broja nezaposlenih od 7% u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna registrovana stopa nezaposlenosti u FBiH u 2022. g. iznosi 35,1% ili iskazano u apsolutnoj vrijednosti iznosi 289.912 nezaposlenih lica.¹⁰ Ispod teksta grafički je prikazano je tržište rada FBiH 2018. – 2022. g.

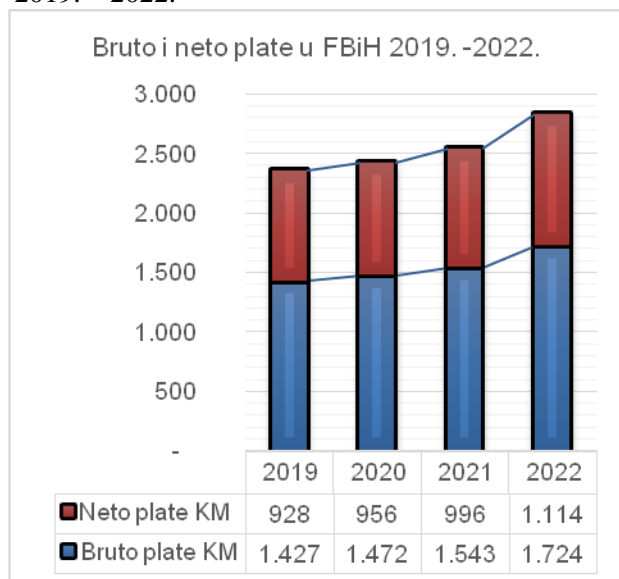
Grafikon 10: Tržište rada FBiH 2018. – 2022. g.

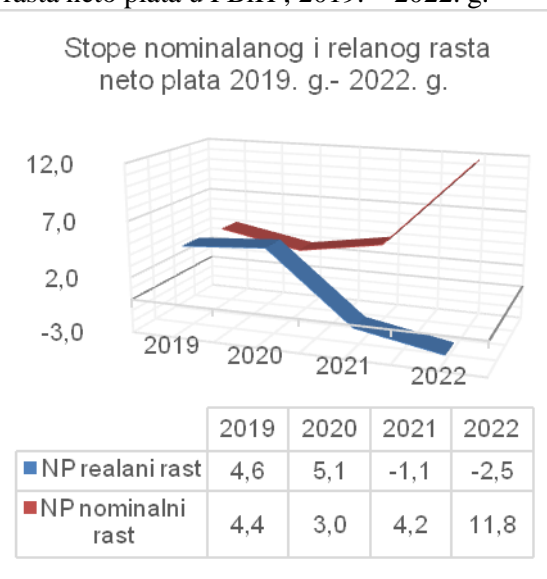
Izvor: FZS, obrada FMF

Daljnja analiza tržišta rada u segmentu **plata** otkriva veliki jaz između stopa nominalnog i realnog rasta neto plata. Razlog za ovakav nesklad leži u činjenici da rast realnih stopa neto plata nije pratio rast stopa inflacije. U nastavku izvještaja dat je grafički prikaz bruto i neto plata u apsolutnim vrijednostima za period 2019.- 2022. g., te stopa nominalnog i realnog rasta neto - plata za period 2019. - 2022. g.¹¹

Grafikon 11: Bruto i neto plate u FBiH ; 2019. – 2022.

Grafikon 12: Stope nominalnog i realnog rasta neto plata u FBiH ; 2019. – 2022. g.

Izvor: FZS, obrada FMF

¹⁰ FZS: Zaposleni i nezaposleni; decembar 2022.: broj: 8.2.12.; Sarajevo, objava, 16.02.2023. g.

¹¹ FZS; Prosječna mjesečna isplaćena neto i bruto plata zaposlenih po područjima KD 2010, decembar; Sarajevo, 16.02.2023; Broj: 8.01.12.

Posljedice geopolitičke krize koja je kulminirala sukobom u Ukrajini odrazile su se na privredni rast zemalja članica EU, a indirektno i na naš region. Budući da su dvije najsnažnije europske ekonomije Njemačka i Italija snažno ovisile o uvozu ruskih energenata, daljnje usporavanje ekonomske aktivnosti u ovim zemljama teško da je izbjegljivo. No, obzirom da je riječ o dva najznačajnija vanjskotrgovinska partnera Bosne i Hercegovine, negativne posljedice na privredni rast naše zemlje realno su očekivane. Ipak, kada analiziramo strukturu BDP – a evidentno je da je najznačajnija komponenta BDP – a finalna potrošnja, a činjenica da je rast bosanskohercegovačke privrede zasnovan uglavnom na ovoj komponenti govori u prilog tome da bi efekti negativnih eksternih događanja u određenoj mjeri trebali biti nešto blaži.

Prema projekcijama Europske banke za obnovu i razvoj iz februara 2023. godine očekivana **stopa realnog BDP** rasta u Bosni i Hercegovini za period 2023/24 iznosi 2% i 3%.¹² Nešto optimističnije projekcije stopa rasta realnog BDP prezentirala je Svjetska banka - projicirani rast u 2023. g. iznosi 2,5%, u 2024. godini 3%, te u 2025 3,5%.¹³ U nastavku izvještaja ispod teksta tabelarno su predstavljene projekcije najznačajnijih makroekonomskih indikatora za period 2023. – 2026. g.

Tabela: 4: Projekcije najznačajnijih makroekonomskih indikatora BiH za period 2023. – 2026.

Indikator	2023	2024	2025	2026
Realni rast BDP – a %	2	2,7	3	3,3
Inflacija mjerena indeksnom potrošačkih cijena u %	6,1	3,1	2,2	1,9
Realni rast uvoza u %	4,7	5,7	5,7	5,9
Realni rast izvoza u %	6,6	8,3	8,5	8,1

Izvor: DEP mart 2023, obrada FMF

Kako je energija daleko najsnažniji pokretač inflacije daljnje kretanje cijena najviše će ovisiti o razvoju situacije vezane za rat u Ukrajini, te od sposobnosti EU da realizuje svoje planove vezane za prelazak na upotrebu obnovljivih izvora energije (energija vjetra, solarna energija, hidroenergija, energija oceana, geotermalna energija, biomasa i biogoriva).

U 2023. godini očekuju se niže cijene energenata, a to bi utjecalo na smanjenje proizvodnih troškova i u konačnici dovelo do pada potrošačkih cijena. Uz pretpostavku stabilnih cijena komunalija u 2023. godini u Bosni i Hercegovini može se očekivati usporavanje inflacije u odnosu na prethodnu godinu od 6,1% g/g.¹⁴ Prama izvještaju Svjetske banke¹⁵ očekirana prosječna stopa inflacije za period 2023. – 2025. g. iznosi 3%; (2023 5%, 2024 2,1%, te 2025 1,9%), pod pretpostavkom smirivanja eksternih i internih faktora.

Projekcije indikatora za naredni srednjoročni period su sačinjene na osnovu projekcija Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću ministara BiH iz marta 2023. godine i projekcija relevantnih međunarodnih institucija (MMF-a i Svjetske banke iz aprila, Europske komisije iz februara 2023. god.)

U nastavku teksta je tabelarni prikaz nominalnog i realnog BDP-a FBiH i stopa rasta istih za razdoblje 2022. – 2026. god.

¹² Regional Economic Prospects; February 2023.

¹³ World Bank Group; Europe and Central Asia, Economic Update; Spring 2023.

¹⁴ DOB; Makroekonomske projekcije 2024. – 2026 g.; mart 2023.

¹⁵ World Bank Group; Europe and Central Asia; April 2023

Tabela 5. BDP FBiH; procjena za 2022. g. i projekcije za razdoblje 2023. – 2026. g.

Indikator	Procjena		Projekcije		
	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.
Nominalni BDP u mil. KM	29.681	31.689	33.400	35.365	37.408
Nominalni rast u %	17,6%	6,8%	5,4%	5,9%	5,8%
Realni BDP u mil. KM	26.201	30.353	32.650	34.502	36.602
Realni rast u %	3,9%	2,3%	3,0%	3,3%	3,5%

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Posljedice geopolitičke krize te sukobi u Ukrajini rezultirali su energetske problemima koji su promijenili tok ekonomskih kretanja. Uvođenje sankcija ruskom energetske sektoru, dodatno su smanjile ponudu energenata u EU te uzrokovali snažan inflatorni šok. U narednom periodu kretanje ekonomskih aktivnosti u EU najviše će ovisiti o razvoju ratnih dešavanja u Ukrajini, ali i o radu na energetske tranziciji¹⁶ i realizaciji Zelenog plana EU 2019.

Osim globalnih uvjeta koji diktiraju privredna kretanja, a koji ujedno predstavljaju glavni utjecajni faktor na privredni rast BiH te samim tim i Federacije BiH, institucionalni kapaciteti u provedbi strukturnih reformi svakako će imati jaki odraz na tendenciju ekonomskih kretanja za programski period.

Prosječna godišnja inflacija u Federaciji BiH iznosila je 14,9. Obzirom da je inflacija uvoznog karaktera, te da snažno ovisi o daljnjem razvoju situacije vezane za energetske krizu, daljnje kretanje inflacije biti će određeno vanjskim faktorima i u znatnoj mjeri utjecati će na domaća ekonomska zbivanja.

Povoljniji globalni trend ekonomskih kretanja u svijetu pozitivno bi se odrazio na tok ekonomskih kretanja u našoj zemlji i zbog tradicionalno jakog priliva sredstava od transfera iz inostranstva. Povoljnija ekonomska situacija u svijetu dodatno bi osnažila doznake iz inostranstva i jaču potrošnju dijaspore tokom boravka u domovini te bi na taj način utjecala na ekonomiju BiH, a samim tim i Federacije BiH.

Kako je privreda BiH i Federacije BiH oslonjena na privatnu potrošnju kao glavnu značajku rasta (manjim dijelom na investicije), analiza posljednjih statističkih podataka tržišta rada u segmentu plata ukazuje da bi efekti ove komponente na realni rast BDP – a Federacije BiH mogli imati nešto manji značaj u odnosu na prethodne godine. Naime, kako je prikazano u prethodnom poglavlju, značajan rascjep između nominalnih i realnih stopa rasta neto plata zabilježen je u 2022. g. Kako pojava ovog jaza nije pozitivan pokazatelj standarda građana, ukoliko bi došlo do produbljivanja istog, negativan odraz na privatnu potrošnju realno je očekivan. No, kako je cilj tokom nastupajućeg perioda ograničiti rast javne potrošnje putem fiskalne konsolidacije, uz smanjenje javnih rashoda i povećanje javnih prihoda, preusmjeravanjem sredstava na investicionu potrošnju moglo bi promijeniti strukturu rasta budućeg BDP – a. U tom slučaju investicije bi uz unapređenje poslovnog ambijenta mogle ostvariti značajan rast, a samim tim i veći doprinos očekivanom rastu BDP – a. U srednjoročnom razdoblju očekuje se da će javne investicije igrati značajniju ulogu u podsticanju ekonomskog rasta. Izgradnja putne infrastrukture te energetske projekti u srednjoročnom vremenskom razdoblju znatno bi trebali povećati udio javnih investicija u strukturi BDP – a.

Imajući u vidu navedeno realna stopa proiciranog rasta Federacije BiH u 2023. g iznositi će 2,3%, a za period 2024. – 2026. g. prosječna stopa realnog rasta procjenjuje se na 3,3%.

¹⁶ Podrazumijeva aktivnosti prema smanjenju emisija CO₂, primarno kroz energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije.

Prateći najnovije zvanične makroekonomske prognoze iz marta 2023. godine, preuzete od strane Direkcije za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine, kao i pozitivne tekuće trendove naplate u prvom kvartalu 2023. godine, izvršeno je revidiranje projekcija prihoda za tekuću godinu i pripremljene su srednjoročne projekcije za period 2024.-2026. godina. Projekcije se temelje na postojećim poreznim politikama, a obuhvataju prihode budžeta svih nivoa vlasti u Federaciji BiH, prihode vanbudžetskih fondova, te javne prihode ostalih korisnika, koji ih naplaćuju. U projicirani okvir nisu uključena javna preduzeća, i sredstva iz primitaka.

Tabela 2. Konsolidirane projekcije ukupnog okvira javnih prihoda u Federaciji BiH za 2023. g. i period 2024. – 2026. godine

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2023	2024	2025	2026
I POREZNI PRIHODI	5.877.312.408	6.185.183.932	6.506.559.115	6.862.737.894
1. Prihodi od indirektnih poreza	4.450.323.671	4.649.159.910	4.844.829.821	5.056.778.539
1.1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	3.346.079.793	3.632.772.513	3.965.316.582	4.289.096.240
1.2. Prihodi od indirektnih poreza za servisiranje vanjskog duga	890.112.352	797.358.797	653.953.339	534.688.399
1.3. Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	212.293.800	218.028.600	224.559.900	231.993.900
1.4. Ostali indirektni porezi (naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni)	1.837.726	1.000.000	1.000.000	1.000.000
2. Prihodi od direktnih poreza	1.426.988.737	1.536.024.021	1.661.729.294	1.805.959.355
2.1. Porez na dobit	580.367.945	599.596.561	621.858.217	647.426.411
2.2. Porez na dohodak	678.976.784	764.617.665	861.855.438	973.820.180
2.3. Porez na imovinu	38.581.927	39.835.840	41.190.258	42.652.513
2.4. Porez na naslijeđe i poklon	6.933.998	7.185.356	7.456.603	7.749.274
2.5. Porez na promet nepokretnosti	119.544.761	123.788.600	128.368.778	133.310.976
2.6. Ostali direktni porezi (naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni)	2.583.322	1.000.000	1.000.000	1.000.000
II DOPRINOSI	5.070.052.679	5.585.597.672	6.149.611.061	6.774.972.394
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.824.237.329	3.104.576.862	3.409.637.395	3.748.328.590
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	2.012.655.343	2.222.914.444	2.454.328.364	2.710.495.358
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	233.160.007	258.106.366	285.645.302	316.148.445
III NEPOREZNI PRIHODI	1.291.517.287	1.315.580.450	1.317.411.451	1.340.429.016
1. Takse	143.570.873	146.631.819	149.897.261	153.380.711
1.1. Administrativne takse	34.428.201	35.387.026	36.425.636	37.549.367
1.2. Sudske takse	31.698.284	32.791.874	33.955.986	35.195.379
1.3. Komunalne takse	62.798.287	63.394.870	63.997.122	64.605.094
1.4. Boravišna taksa	2.971.163	3.125.961	3.293.512	3.474.985
1.5. Ostale takse	11.674.939	11.932.087	12.225.006	12.555.886
2. Naknade i članarine	552.662.009	569.489.731	587.771.485	607.480.838
2.1. Naknade od priređivanja igara na sreću	29.871.975	31.021.314	32.273.171	33.635.849
2.2. Vodne naknade	56.650.676	59.086.655	61.716.011	64.554.947
2.3. Naknade za ceste	80.432.777	82.604.462	84.958.689	87.507.450
2.4. Naknade za korištenje autocesta	41.814.394	43.821.484	45.990.648	48.336.171
2.5. Naknade za tehnički pregled vozila	1.151.233	1.169.653	1.190.122	1.212.734
2.6. Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	34.567.626	36.156.668	37.833.727	39.603.102
2.7. Naknade za vatrogastvo	872.166	899.203	928.427	959.994
2.8. Naknade za zaštitu okoliša	25.538.354	26.036.352	26.583.115	27.181.235
2.9. Naknade za korištenje šuma	19.903.315	20.138.174	20.500.662	20.869.673
2.10. Naknade za zemljište, izgradnju i zauzimanje javnih površina	71.760.460	73.296.134	74.864.671	76.466.775
2.11. Koncesione naknade	29.268.687	29.760.401	30.305.016	30.905.055
2.12. Naknade iz oblasti veterinarstva i poljoprivrede	4.659.800	4.736.686	4.821.947	4.915.975
2.13. Naknade iz oblasti vodenog prevoza	72.849	72.870	72.892	72.913
2.14. Članarine turističkim zajednicama	7.359.181	7.568.182	7.794.471	8.039.217
2.15. Članarine obrtničkih komora	962.326	985.903	1.010.058	1.034.804
2.16. Ostale naknade	147.776.190	152.135.588	156.927.859	162.184.942
3. Novčane kazne	49.053.361	49.941.227	50.920.075	51.994.489
4. Ostali neporezni prihodi	546.231.044	549.517.673	528.822.630	527.572.979
4.1. Prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	350.693.739	360.317.416	336.485.652	331.855.806
4.2. Prihodi od iznajmljivanja materijalne imovine	31.938.104	32.816.402	33.784.485	34.848.697
4.3. Prihodi od pružanja javnih usluga i vlastiti prihodi	94.355.218	96.383.855	98.552.492	100.868.476
4.4. Neplanirane uplate prihoda	69.243.983	60.000.000	60.000.000	60.000.000
UKUPNO (I + II + III):	12.238.882.374	13.086.362.054	13.973.581.627	14.978.139.304
% promjene (g/g)	9,61%	6,92%	6,78%	7,19%

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tako u 2022. godini, ukupno očekivano ukupno ostvarenje javnih prihoda u Federaciji BiH iznosi 12.238,9 mil. KM i u poređenju sa ostvarenjem iz prethodne godine pretpostavlja rast od 9,6% ili za 1.072,6 mil. KM. Prateći očekivani ekonomski rast u Bosni i Hercegovini od prosječnih 3% na godišnjem nivou u periodu 2024.-2026. godina, pretpostavlja se da će prosječna stopa rasta naplate ukupnih javnih prihoda u Federaciji BiH u navedenom srednjoročnom periodu iznositi 6,9% (**2024:** 6,9%; **2025:** 6,7% i **2026:** 7,2%).

Očekivana naplata prihoda od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinštenog računa Uprave za indirektno oporezivanje u 2023. godini iznosi 4.236,2 mil. KM i u odnosu na 2022. godinu pretpostavlja rast za 3,7% ili za 150,1 mil. KM. Nakon odbitka planiranih sredstava namjenjenih otplati vanjskog duga u iznosu od 890,1 mil. KM, projekcija ukupnog raspoloživog dijela prihoda od indirektnih poreza za dalju raspodjelu korisnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine, odnosno njihovu budžetsku potrošnju, iznosi 3.346,1 mil. KM i u odnosu na 2022. godinu manja je za 5,8% ili za 205,1 mil. KM.

Prateći plan ukupne naplate prihoda na Jedinštenom računu, pretpostavljen od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA), kao i projekciju kretanja koeficijenta učešća Federacije Bosne i Hercegovine u međuentiteskoj raspodjeli, baziranog na prognozama ostvarenja krajnje potrošnje, predviđa se da će u 2024. godini ukupno doznačena sredstva od indirektnih poreza za Federaciju Bosne i Hercegovine biti veća za 4,6%, dok pod pretpostavkom značajnog smanjenja uticaja inflancije, očekivane stope kretanja u 2025. i 2026. godini iznose 4,3% i 4,4%.

Plan prihoda Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2023. godinu po osnovu ovog poreza iznosi 261,8 miliona KM, dok je po novoj Revidiranoj projekciji dostavljenoj od strane Federalnog ministarstva finansija projiciran prihod od indirektnih poreza u iznosu od 256,2 miliona KM.

U tri naredne fiskalne godine ovi iznosi su projicirani na 283 miliona KM u 2024. godini, 314,6 miliona KM u 2025. godini, te 340,3 miliona KM u 2026. godini.

U tabeli 8. dat je detaljan prikaz projekcije prihoda od indirektnih poreza Zeničko-dobojskog kantona i općina/gradova Kantona pojedinačno s Jedinštenog računa za 2023. godinu, te projekcije prihoda za period 2024.-2026. godina¹⁷.

Tabela 5: Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele s Jedinštenog računa u KM

VRSTA PRIHODA	Plan	Projekcija		
	2023.	2024.	2024.	2025.
1.1. Kantonalni budžet	256.203.835	283.087.260	314.607.825	340.296.471
1.2. Općinski/gradski budžeti	45.529.170	49.430.117	53.954.953	58.360.530
1.2.1. Breza	1.749.605	1.899.511	2.073.393	2.242.691
1.2.2. Doboju Jug	445.149	483.290	527.530	570.604
1.2.3. Kakanj	4.888.188	5.307.008	5.792.812	6.265.812
1.2.4. Maglaj	2.972.356	3.227.028	3.522.430	3.810.047
1.2.5. Olovo	1.343.899	1.459.045	1.592.606	1.722.647
1.2.6. Tešanj	5.071.319	5.505.830	6.009.834	6.500.554
1.2.7. Usora	715.619	776.934	848.054	917.300
1.2.8. Vareš	1.104.420	1.199.047	1.308.808	1.415.676
1.2.9. Visoko	4.547.282	4.936.894	5.388.818	5.828.830
1.2.10. Zavidovići	4.750.135	5.157.127	5.629.211	6.088.852
1.2.11. Zenica	14.103.900	15.312.325	16.714.016	18.078.764
1.2.11. Žepče	3.837.298	4.166.078	4.547.441	4.918.753

¹⁷Raspodjela prihoda za kantone i općine/gradove pojedinačno urađena je u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22). Alokacija pojedinačnih iznosa svakog korisnika za 2023. godinu i period 2024-2026. godina izvršena je u skladu sa koeficijentima raspodjele iz Uputstva o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2023. godinu („Službene novine Federacije BiH”, broj: 99/22).

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda na području Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13) svim općinama/gradovima Zeničko-dobojskog kantona je ustupljen dio uplaćenog prihoda od poreza na dohodak u iznosu od 34,46%, dok je općini Žepče ustupljen u iznosu od 44,46%.

Plan prihoda Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2023. godinu po osnovu ovog poreza iznosi 54,5 miliona KM, dok je po novoj Revidiranoj projekciji dostavljenoj od strane Federalnog ministarstva finansija projiciran prihod od poreza na dohodak u iznosu od 58,3 milion KM.

U 2024. godini projiciran je ukupan iznos prihoda po osnovu poreza na dohodak od 66,6 miliona KM, 75,9 miliona KM u 2025. godini i 86,7 miliona KM u 2026. godini.

U sljedećoj tabeli je navedene su projekcije za period 2024.-2026. godina za Zeničko-dobojski kanton i općine/gradove Kantona¹⁸.

Tabela 10: Prihodi od poreza na dohodak u KM

Vrsta prihoda	Plan	Projekcija		
	2023.	2024.	2025.	2026.
1. Porez na dohodak	89.006.178	101.687.762	115.911.825	132.387.312
1.1. Kantonalni budžet	58.334.649	66.646.159	75.968.610	86.766.644
1.2. Općinski/gradski budžeti	30.671.529	35.041.603	39.943.215	45.620.668

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

IV STRATEŠKI CILJEVI

Fiskalna strategija za ovo srednjoročno razdoblje temelji se na srednjoročnim politikama djelovanja Gradonačelnika, sa ciljem jačanja upravljanja javnim financijama i jačanju financijske discipline, što će doprinijeti ekonomskom i socijalnom jačanju Grada Zavidovići.

Osnovni cilj je zadržati pravac razvoja Grada Zavidovići kao lokalne zajednice koja je sposobna zadovoljiti potrebe građana u svim sferama od lokalnog značaja i u okvirima koji proističu iz zakonskih obaveza i općih akata.

Dosljedno provoditi akte i dokumente sa posebnim akcentom na Strategiju integriranog razvoja Grada Zavidovići za period 2017-2026., kao i sektorskih strategija i drugih programa i planova u okviru koje su jasno definirani strateški ciljevi:

SC 1. Razvoj komunalne i poslovne infrastrukture, jačanje ekonomskih aktivnosti

(razvoj industrije, MSP, turizma i poljoprivrede) i povećanje zaposlenosti

SC 2. Prepoznatljiv imidž Zavidovića, kao otvoreneog grada sa razvijenom društvenom infrastrukturom, raznovrsnom turističkom ponudom i efikasnom lokalnom upravom, orjentiranom prema EU integracijama

SC 3. Razvijena zajednica koja živi u čistom i zdravom okolišu i svoj razvoj bazira na održivom korištenju prirodnih bogatstava i energetske efikasnosti

Ciljeve Strategije nemoguće je provesti bez izvora finansiranja zbog čega je važno povezati strateško i programsko planiranje. Strateški planovi službi za upravu i drugih gradskih organa za razdoblje 2024.-2026., odnosno Strategija u cijelosti će biti povezana s budžetom za isto razdoblje.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike putem limita koji se dodjeljuju gradskim službama i drugim korisnicima budžeta predstavljaju sponu između strateških prioriteta i

¹⁸ Projicirani iznosi za budžete jedinica lokalne samouprave iskazani na osnovu minimalnog udjela, propisanog Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22). Kanton u skladu sa svojim propisima može vršiti raspodjelu većeg iznosa.

budžeta, te predstavljaju prvi korak u osiguranju alokacije budžetskih sredstava na one ciljeve kojima će se postići najveći učinak u prioritetnim područjima.

U skladu sa strateškim opredjeljenjima Grada Zavidovići ekonomska politika u srednjoročnom razdoblju bit će usmjerena i na osiguravanje optimalnog okruženja za razvoj konkurentne privrede na području Grada, a što, između ostalog podrazumijeva, podršku razvoju malog i srednjeg poduzetništva, poticanje razvoja poljoprivrede u ruralnim područjima grada, te značajniju podršku promociji turizma i razvoju turističke infrastrukture. U funkciju razvoja potrebno je staviti i novostečeni status grada sa povoljnim poslovnim okruženjem, te iskoristiti sve pogodnosti koje BFC certifikat donosi općinama sa ovim statusom.

Uređena privreda bazirana je sa jedne strane na konkurentnosti poduzetnika, a sa druge strane u velikoj mjeri ovisi i o visokom stupnju povjerenja i zadovoljstvu potrošača. U skladu s tim, poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača ostvariti će se uspostavom kvalitetnog sistema zaštite potrošača, provođenjem inspeksijskih nadzora u području zaštite interesa potrošača, provođenjem postupaka uzorkovanja prehrambenih i neprehrambenih proizvoda. Takođe, važan preduslov za održiv i konkurentan privredni rast jeste sveobuhvatnije korištenje prirodnih resursa putem jačanja konkurentnosti i održivosti energetskog sistema, što podrazumijeva podršku projektima proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, kao što su fotonaponske elektrane-solarne elektrane, MHE i vjetroelektrane) uklopljenih u lokalnu infrastrukturu i u skladu sa principima održivog razvoja.

V POTROŠNJA U BUDŽETU GRADA ZAVIDOVIĆI

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima. Ovakva analiza predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskoj klasifikaciji, a koristi se za određivanje svih strukturalnih neravnoteža, koje se trebaju razmotriti u procesu definiranja prioritetnih rashoda i definiranju gornjih granica rashoda budžetskih korisnika. U ovom dijelu se analiziraju i daju preporuke o strukturi budžeta s osvrtom na plaće i naknade, materijalne troškove, grantove i kapitalne izdatke.

Postojeća struktura potrošnje nije optimalna, uslijed alociranja velikog iznosa budžetskih sredstava na socijalne transfere, te nedovoljne alokacije na materijalne troškove i kapitalne investicije, pa je imperativ da se odupre povećanju potrošnje van okvira onoga što je fiskalno održivo.

PRIKAZ RASHODA I IZDATAKA PO EKONOMSKOJ KLASIFIKACIJI

	Ostvareno 2022.	Plan Budžeta 2023.	Projekcija 2024.	Projekcija 2025.	Projekcija 2026.
UKUPNO PLAĆE	3.628.310,00	3.921.806,43	4.250.000,00	4.654.000,00	4.920.000,00
Bruto plaće i doprinosi	3.119.493,00	3.422.059,14	3.750.000,00	4.104.000,00	4.320.000,00
Naknade troškova zaposlenih	508.817,00	499.747,29	500.000,00	550.000,00	600.000,00
MATERIJALNI TROŠKOVI	2.143.939,00	2.448.647,00	2.565.000,00	2.680.000,00	2.800.000,00
TEKUĆI TRANSFERI	5.274.458,00	4.394.300,00	3.993.807,33	4.403.807,33	4.693.807,33
Subvencije	484.060,00	722.000,00	500.000,00	600.000,00	650.000,00

Transferi pojedincima	1.273.163,00	1.541.000,00	1.423.807,33	1.623.807,33	1.723.807,33
Transferi drugim nivoima vlasti	2.926.463,00	1.593.000,00	1.620.000,00	1.730.000,00	1.870.000,00
Ostali tekući transferi	590.772,00	538.300,00	450.000,00	450.000,00	450.000,00
Kapitalni grantovi	253.370,00	341.114,52	350.000,00	400.000,00	450.000,00
Otplate kamate					
Nabavka stalnih sredstava	2.756.085,00	3.424.718,79	3.866.005,00	4.022.403,00	4.375.500,00
Otplata duga		76.192,67	76.192,67	76.192,67	76.192,67
Pozajmice					
Ostalo		70.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00
UKUPNO	14.056.162,00	14.676.779,41	15.151.005,00	16.286.403,00	17.365.500,00

Plaće i naknade

	OSTVARENO 2022. GODINA	PLAN 2023. GODINA	PROJEKCIJA		
			2024. G.	2025. G.	2026. G.
UKUPNE PLATE , NAKNADE I DOPRINOSI (BRUTO)	3119493,00	3422059,14	3750000,00	4104000,00	4320000,00
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH	103,00	103,00	104,00	105,00	106,00
PROSJEČNA PLATA	2523,86	2768,66	3004,81	3257,14	3396,23

VI RIZICI

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine prate makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji. Kod nekih stavki, u cilju očuvanja fiskalne discipline, već unutar osnovnog scenarija uključeni su i procijenjeni efekti pojedinih visokih rizika po ostvarenje makroekonomskih prognoza. Obzirom na krajnju nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o ubrzanom rastu inflacije, moguće su značajne promjene u krajnjem ishodu makroekonomskih pretpostavki, pa tako i projekcija javnih prihoda.

Pored navedenog, na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri uticati: neplanirane izmjene poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenta raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za Institucije Bosne i Hercegovine, rad porezne administracije, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda.

Ipak, uzimajući u obzir prilično visok nivo nepredvidivosti i u međunarodnom i u domaćem okruženju, projicirane stope rasta u periodu 2024.-2026. godina su prilično konzervativne i oprezno predviđaju prosječni godišnji rast.

Obzirom da su rizici po projekcije najvećim dijelom vezani za vanjske faktore (situaciji vezanoj za rat i energetske krizu), neizvjesnost povezana sa projekcijama na visokoj je razini.

Razvoj događaja na ukrajinskom ratištu i rješavanje globalnih energetske problema predstavljaju glavne rizike po načinjene projekcije.

S duge strane, na ostvarenje projekcija utjecat će i unutrašnji faktori vezani za kompleksnu administrativnu organizaciju Federacije BiH, složen sistem donošenja odluka, spor tempo provođenja reformskih mjera isl.

Eventualna kašnjenja u provođenju strukturnih reformi mogla bi se negativno odraziti na privredni rast. Također, rizik koji se odnosi na migraciju stanovništva pogotovo aktivnog radnog stanovništva iz Federacije BiH u konačnici bi mogao imati negativan odraz na produktivnost te rezultirati sporijim rastom BDP – a od projektovanog.

Kao rizik po projekcije značajno je navesti i stabilnost u proizvodnji električne energije koji u znatnoj mjeri ovisi o hidrološkim prilikama. Naime, nepovoljne hidrološke prilike mogle bi se loše odraziti na ukupnu proizvodnju električne energije, a samim tim i na fizički obim industrijske proizvodnje, a što bi opet imalo negativan odraz na ostale komponente BDP – a.

Dostavljeno:

1. Naslovu,
2. U spis.

GRADONAČELNIK

doc. dr. Hašim Mujanović

Obradio: Amira Tadić

Kontrolisao: Midhat Bajramović